

9.6.2022

Kunta- ja aluehallinto-osasto
finanssineuvos Ville-Veikko Ahonen

Hyvinvointialueen, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän tiedonhallinnan ja tietohallinnon muutoksen rahoituksesta vuosina 2021–2026 annetun valtioneuvoston asetuksen (820/2021) muuttaminen

1. Johdanto

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistusta koskeva lainsäädäntö on tullut voimaan 1.7.2021. Uudistuksen valmistelun rahoituksesta säädetään sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaankäynnistä annetun lain (616/2021) 15 §:ssä.

Hyvinvointialueille, Helsingin kaupungille ja HUS-yhtymän valmisteluun on maksettu sote-uudistuksen toimeenpanoa varten valtionavustuksia kahdelta valtion talousarvion momentilta. Momentilta 28.89.30 (Hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän sekä Helsingin kaupungin eräiden tehtävien rahoitus) on myönnetty yleisavustusta valmisteluun. ICT-muutuskustannukset puolestaan on budjetoitu pääosin valtion talousarvion momentille 28.70.05 (sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen valmistelun ja toimeenpanon tuki ja ohjaus).

Valtionavustuksia momentilta 28.70.05 sääntelee 13.9.2021 voimaantullut valtioneuvoston asetus (820/2021). Momentin 28.70.05 määräraha on luonteeltaan valtionavustuslain (688/2001) 5 §:ssä tarkoitettua erityistä valtionavustusta, joka myönnetään ja maksetaan hyvinvointialueille ja Helsingin kaupungille sekä HUS-yhtymän valmistelusta aiheutuviin ICT-kustannuksiin. Valtionavustusta haetaan valtionapuviranomaisen erikseen ilmoittamalla tavalla ja ilmoittamana ajankohtana.

Valtioneuvosto on 13.4.2022 hyväksynyt vuosien 2023–2026 julkisen talouden suunnitelman, joka sisältää myös valtiontalouden kehyspäätöksen. Julkisen talouden suunnitelmassa on varauduttu siihen, että ICT-muutuskustannuksiin annetaan määrärahavaltuus kehyskaudella. Hallitus on antanut 25.5.2022 esityksen määrärahavaltuudesta lisätalousarvioesityksen (LTAE 2) yhteydessä. Hyvinvointialueiden, Helsingin ja HUS-yhtymän välttämättömien ICT-muutuskustannusten korvaamiseen ehdotetaan 150 miljoonan euron valtuutta. Valtuudesta arvioidaan aiheutuvan valtiolle menoja 50 miljoonaa euroa vuonna 2022 ja 100 miljoonaa euroa vuonna 2024.

Ensisijaisena tavoitteena rahoituksella on varmistaa alueiden, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän häiriötön toiminta järjestämisvastuun siirron yhteydessä. Rahoitus kohdistettaisiin erityisesti yleishallinnon toiminnan kannalta välttämättömiin muutostöihin ja hankintoihin ja muihin toimialariippumattomiin ICT-toimintoihin sekä välttämättömiin, lainsäädännön edellyttämiin, muutoksiin toimialakohtaisiin tietojärjestelmiin.

ICT-muutuskustannuksiin kohdistettava erityisavustus täydentää voimaanpanolain 15 §:n mukaista, uudistuksen täytäntöönpanoon liittyvää, rahoitusta alueille vuosina 2021 ja 2022. Vuosien 2023–2025 osalta erityisavustus täydentää hyvinvointialueiden rahoitusta koskevan lain mukaista yleiskatteellista rahoitusta alueille kohdistuen erityisesti välttämättömien ICT-muutosten loppuunsaattamiseen järjestämisvastuun siirtymisen jälkeen.

2. Ehdotetut muutokset

Asetuksen 6 §:ä ehdotetaan muutettavan niin, että asetuksen mukaisissa valtionavustuksissa valtionapuviranomaisena toimisi valtiovarainministeriö. Aikaisemmin momentilta 28.70.05 myönnettyjen valtionavustusten valtionapuviranomainen on ollut sosiaali- ja terveysministeriö. Muutoksen tarkoituksena on selkeyttää valtionavustuksen saajille valmisteluun liittyvien valtionavustusten prosessia muun muassa sillä, että eri momenteilta maksettavat valtionavustukset myönnetään yhden tahon kautta. Sosiaali- ja terveysministeriön jo myöntämiin valtionavustuksiin ja niiden maksatusprosesseihin asetusmuutos ei tarkoita muutoksia.

Asetuksen 7 §:stä ehdotetaan poistettavaksi momentit 2 ja 3. Momenttien poisto johtuu siitä, että valtionavustuspäätöksissä tarvittavan hakuaineiston sisältö tulee vaihtelevaan. Valtionavustushakemusten yhteydessä tarvittava hakuaineisto tarkennettaisiin kunkin valtionavustushaun yhteydessä. Momenttien poistaminen mahdollistaisi myös valtionavustuksen saajan kannalta mahdollisimman yksinkertaisen hakuprosessin järjestämisen.

Muilta osin asetukseen ei esitetä muutoksia.

3. Valmistelu

Asetusluonnos on valmisteltu virkatyönä valtiovarainministeriössä yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön ja sisäministeriön kanssa.

Asian kiireellisyyden vuoksi asiasta ei ole järjestetty lausuntokierrosta. Valtionavustuksen saajille on järjestetty kuulemistilaisuus 20.5.2022, minkä lisäksi valtionavustuksen saajilla on ollut mahdollisuus antaa asetusehdotuksesta kirjalliset huomiot. Kuulemistilaisuuteen osallistui 18 eri hyvinvointialueen edustajaa sekä edustajat HUS-kuntayhtymästä ja Helsingin kaupungista. Kirjallisia huomioita antoi kolme valtionavustuksen saajaa.

Valtionavustuksen saajien esittämien huomioiden perusteella asetusehdotukseen ei tehty muutoksia. Kuulemistilaisuudessa ja saaduissa lausunnoissa hyvinvointi-alueet ja muut valtionavustuksen saajat puolsivat esitettyjä muutoksia. Esitetyt huomiot koskivat valtionavustusprosessia ja myönnettävien valtionavustuksien riittävyttä.

4. Voimaantulo

Asetusehdotus on tarkoitettu tulemaan voimaan 13.6.2022